
Orijinal Makale Başlığı:

Ortaokul 5. Sınıflarda Tercih Edilen Seçmeli Dersler ve Tercih Nedenlerinin Öğrenci ve Veli Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi

Makalenin İngilizce Başlığı:

The Assessment of the Reasons of Students and Parents' Preference of Elective Courses for the 5 th Grade Classes at Secondary School

Yazar(lar):

Nazike KARAGÖZOĞLU

Kaynak Gösterimi İçin:

Karagözoğlu, N. (2015). Ortaokul 5. sınıflarda tercih edilen seçmeli dersler ve tercih nedenlerinin öğrenci ve veli görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 5(1), 69-94, <http://dx.doi.org/10.14527/pegegog.2015.004>.

Original Title of Article:

Ortaokul 5. Sınıflarda Tercih Edilen Seçmeli Dersler ve Tercih Nedenlerinin Öğrenci ve Veli Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi

English Title of Article:

The Assessment of the Reasons of Students and Parents' Preference of Elective Courses for the 5 th Grade Classes at Secondary School

Author(s):

Nazike KARAGÖZOĞLU

Cite as:

Karagözoğlu, N. (2015). Ortaokul 5. sınıflarda tercih edilen seçmeli dersler ve tercih nedenlerinin öğrenci ve veli görüşlerine göre değerlendirilmesi, *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 5(1), 69-94, <http://dx.doi.org/10.14527/pegegog.2015.004>.

Ortaokul 5. Sınıflarda Tercih Edilen Seçmeli Dersler ve Tercih Nedenlerinin Öğrenci ve Veli Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi

Nazike KARAGÖZOĞLU^{a*}

^aBozok Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Yozgat /Türkiye

Makale Bilgisi

DOI: 10.14527/pegegog.2015.004

Makale Geçmişi:

Geliş 11 Kasım 2013
Düzeltilme 07 Ekim 2014
Kabul 03 Kasım 2014

Anahtar Kelimeler:

Ortaokul,
Seçmeli dersler,
Öğrenci ve veli görüşleri.

Öz

MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı 14. 08. 2012 tarihli ve 124 sayılı kurul kararı ile Milli Eğitim Bakanlığına bağlı tüm resmi ve özel ilkökul ve ortaokullarda 1 ve 5. sınıflardan başlamak üzere kademeli olarak haftada iki ders saati olmak üzere seçmeli derslerin işlenmesi uygun görülmüştür. Yapılan bu araştırma ile 2012-2013 eğitim-öğretim yılında başlanan seçmeli ders uygulamasındaki ders seçimindeki etkenler, tercih sebepleri ve derslerdeki uygulamalar ve yaşanan sorunlar öğrenci ve veli görüşlerine göre değerlendirilmektedir. Araştırmada betimsel yöntem kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak öğrenci ve veli anketleri kullanılmıştır. Verilerin analizinde SPSS programından yararlanılmış frekans ve yüzde hesaplamaları kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, en çok seçilen dersler Matematik Uygulamaları, Kur'an-ı Kerim ve Yabancı Dil olarak sıralanmıştır. Öğrencilerin seçmeli dersleri tercih etme nedenlerine bakıldığında, öğrenci görüşlerine göre, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda seçim yaptıkları belirlenirken veli görüşlerinde ise, zorunlu derslerin başarısına getireceği katkının tercih nedeni olduğu görülmüştür.

The Assessment of the Reasons of Students and Parents' Preference of Elective Courses for the 5 th Grade Classes at Secondary School

Article Info

DOI: 10.14527/pegegog.2015.004

Article history:

Received 11 November 2014
Revised 07 October 2014
Accepted 03 November 2014

Keywords:

Secondary school,
Elective courses,
Student & parent opinions.

Abstract

It has been deemed suitable that the elective courses can be conducted for two lesson hours a week by beginning from first and fifth classes at all public and private schools by the Ministry of National Education with the Board Of Education meeting decision No. 124, dated 14.08.2012. By this research, factors in the selection of courses in elective courses application started in the academic year 2012-2013, preferred causes and practices in the courses and problems in the causes are evaluated according to students' and parents' opinions. The descriptive method has been used in the study. Student and parent questionnaires have been used as the data collection tool. It has been benefited from the program SPSS to analyze the data and the frequency and percentage calculations. According to the results of the research, the most frequently selected subjects are listed as Applications of Mathematics Course, Quran Recitation and Foreign Language Course. When students' reasons to choose elective courses are examined, according to students' opinions it has been found out that they make their choices according to their interests and skills; however in accordance with the opinion of parents in determining their choice, the contributions to the success of the compulsory courses has been found to be the cause.

*Yazar: nkulantas@gmail.com

Giriş

Eğitim, insanın doğumundan ölümüne yani beşikten mezara kadar iç içe olduğu bir süreçtir. Bir toplumun gelişmişliği ya da geri kalmışlığı ile o toplumun eğitim sistemi arasında çok yakın bir ilişki söz konusudur. Bir ülkenin sosyal, ekonomik ve teknolojik açıdan çağdaş toplumlar düzeyine ulaşabilmesi, toplumu oluşturan bireylerin sahip oldukları özelliklere bağlıdır.

Dünyada yaşanan sürekli değişim ve gelişim; kullanılan teknolojileri, toplumların yaşam biçimlerini, ihtiyaç duyulan birey özelliklerini etkilemekte ve gelişmeye zorlamaktadır. Her alanda olduğu gibi eğitim alanında da gelişme ihtiyacı kendini göstermektedir (Tüfekçi, 2005).

Varış (1996)'a göre hızlı teknolojik gelişmelerin sonucunda, bireylerin sadece bir alanda bilgilenmiş olarak değil, günümüz toplumlarının hızlı gelişimine ayak uydurabilecek çeşitli becerilerle donatılmış çok yönlü bireyler olarak eğitilmesine gereksinim duyulmaktadır. Beauchamp (1981)'a göre bireyleri çok yönlü yetiştirmenin önemli kurallarından biri programları belli bir yapı etrafında oluşturmaktır. Programın esnekliği bu kuralı gerçekleştirmenin önemli yansımalarından biri olarak düşünülmektedir. Öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarının tatmini programda esnekliğin sağlanması ile mümkün olmaktadır. Esnekliğin uygulamada en önemli yansıması da seçmeli derslerle kendini göstermektedir (Akt: Demir ve Ok, 1996:121).

İlköğretim, eğitimin temel basamağı olup eğitsel açıdan bireylere temel beceri ve niteliklerin kazandırıldığı öğretim kademesidir. Bu kademe öğrencilerin yetenek ve ilgilerine göre yönlendirilmesi önemlidir. Bireysel farklılıkların kabulünden ortaya çıkan seçmeli ders uygulamasının amacı da öğrencilerin ilgi ve yeteneklerine göre gelişmelerini sağlamaktır. Öğrencilerin, farklı becerilerini ortaya çıkarması, değişik alanlarda bilgilendirmelerini sağlaması ve yeteneklerinin gelişmesine zemin hazırlaması açısından seçmeli ders uygulamasına gelişmiş ülkelerde önem verilmektedir. Ayrıca eğitimde bireyselliği ön plana çıkarması açısından seçmeli ders uygulaması önemlidir. Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 3. maddesinde (Resmî Gazete, 14574): "Öğrencilerin ilgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri, davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamak amaçlanmaktadır " denilmektedir (EARGED,2008: 1).

Seçmeli derslere ilişkin yapılan araştırmalara bakıldığında, araştırmaların genellikle bazı seçmeli derslerin programlarının değerlendirilmesine yönelik olduğu görülmektedir. Örneğin, Durdukoca ve Arıbaş (2011) tarafından yapılan araştırma, Bilişim Teknolojileri öğretmenlerinin Bilişim Teknolojileri dersi (1-8. Sınıflar) 5. basamak öğretim programının; kazanımlarına, kapsamına, öğretme-öğrenme sürecine değerlendirme ögesine ve geliştirilmesine yönelik görüş ve önerilerin belirlenmesine yönelik olarak yapılmıştır. Bir başka araştırma Altun (2009) tarafından yapılan "Eğitim Bilim Açısından Seçmeli Medya Okuryazarlığı Dersi Programına Eleştirel Bir Yaklaşım" adlı çalışma olup, dersin seçmeli olmasının medya okuryazarlığı eğitiminin kapsamını ve etkililiğini azalttığı sonucuna varılmış, medya okuryazarlığı eğitiminin daha kapsamlı ve daha etkili bir şekilde ele alınması gerektiği vurgulanmıştır. Eke (2013) tarafından yapılan "Seçmeli Bilim Uygulamaları Dersinin Fen Bilimlerinin Öğretimi Açısından Önemi" adlı çalışmada ise, Bilim Uygulamaları dersi içeriği çeşitli değişkenler açısından incelenmiştir.

Literatürde üniversitelerdeki seçmeli dersler ile ilgili çalışmalar da yer almaktadır. Örneğin; Demir ve Ok (1996) tarafından yapılan "Orta Doğu Teknik Üniversitesindeki Öğretim Üye Ve Öğrencilerinin Seçmeli Dersler Hakkındaki Görüşleri" adlı araştırma sonuçlarına göre, seçmeli dersler öğrencileri ikinci bir uzmanlaşmaya götürmelidir. Öğretim üyeleri görüşüne göre öğrenciler zorunlu derslerini tamamladıktan sonra seçmeli ders almalı ve belli bir not ortalamasının üzerine çıkan öğrencilere seçmeli ders alma izni verilmez. Öğrenci görüşlerine göre ise seçmeli dersler herkese açık, programlara paralel olmalı ve derslerdeki öğrenci sayıları azaltılmalıdır. Ayrıca açılması planlanan seçmeli derslerin bir katalogta toplanması ve haftalık ders programlarıyla birlikte duyurulması, öğrencilerin alacakları derslere daha kolay karar vermelerine ve bu derslerdeki sayıların belirlenmesine yardımcı olacağı önerisi getirilmiştir. Dündar (2008) ise, "Ders Seçiminde Analitik Hiyerarşi Proses Uygulaması" adlı araştırmasında, üniversite eğitiminde öğrencilerin seçmeli ders seçiminde dikkate aldıkları en önemli üç kriterin; dersin öğretim

elemanın özellikleri, dersin adı ve içeriği, dersle ilgili öğrencilerden edinilen bilgiler olduğu sonucuna ulaşmıştır.

MEB Eğitimi Araştırma Ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı (2008) tarafından yapılan “Seçmeli Derslerin Seçim Kriterlerinin Değerlendirilmesi Araştırması” adlı çalışmaya göre, ilköğretim okullarında seçmeli derslerin belirlenmesinde okulun imkânlarının etkili olan faktör olduğu ve en fazla okutulan seçmeli dersin Bilişim Teknolojileri dersi olduğu belirlenmiştir. Ayrıca seçmeli dersler hakkında öğrencilere ve velilere yönelik bilgilendirmenin yetersiz olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

İlgili literatür incelendiğinde seçmeli ders uygulamasına, özellikle ilkokul ve ortaokullardaki uygulamalara, ilişkin araştırmaların sınırlı sayıda olduğu görülmüştür. Var olan çalışmaların genellikle mevcut öğretim programının değerlendirilmesine yönelik olduğu veya üniversitelerdeki seçmeli ders uygulamalarına ilişkin yapıldığı görülmüştür. 2012-2013 öğretim yılından itibaren ilkokul ve ortaokullarda uygulanmaya başlanan seçmeli ders uygulanmasının çeşitli değişkenler açısından değerlendirilmesinin literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Zorunlu eğitimin 12 yıla çıkarılmasının ardından Milli Eğitim Bakanlığı, ilkokul ve ortaokullarda okutulacak haftalık ders çizelgesinde değişiklikler yapmıştır. Haftalık ders çizelgesinin zorunlu derslerine bazı dersler eklenirken, seçmeli derslerde de değişiklikler yapılmıştır.

Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı 14. 08. 2012 tarihli ve 124 sayılı kurul kararı ile Milli Eğitim Bakanlığına bağlı tüm resmi ve özel ilkokul ve ortaokullarda 1 ve 5. sınıflardan başlamak üzere kademeli olarak seçmeli derslerin işlenmesi uygun görülmüştür. Seçmeli ders uygulaması ile öğrencilerin akademik başarılarının yanında ilgi ve yeteneklerini keşfetmeleri ve geliştirmeleri amaçlanmaktadır.

2013-2014 eğitim-öğretim yılından itibaren 5. ve 6. Sınıflardan başlamak ve kademeli olarak uygulanmak üzere Talim Terbiye Kurulu'nun 28.05.2013 tarih ve 22 sayılı Kurul Kararıyla uygulamaya konulan haftalık ders çizelgesinde yer alan seçmeli dersler şunlardır: Kur'an-ı Kerim; Hz. Muhammed'in Hayatı; Temel Dini Bilgiler; Okuma Becerileri; Yazarlık ve Yazma Becerileri; Yaşayan Diller ve Lehçeler (Adıgece ve Abazaca); Yaşayan Diller ve Lehçeler (Kurmançî ve Zazakî); Yabancı Dil (Almanca, Arapça, Fransızca, İngilizce, Diğer); Bilim Uygulamaları; Bilişim Teknolojileri ve Yazılım; Matematik Uygulamaları; Görsel Sanatlar; Müzik; Spor ve Fiziki Etkinlikler; Drama; Zeka Oyunları; Halk Kültürü; Hukuk ve Adalet.

Seçmeli dersler yoluyla öğrencilere 5. sınıftan itibaren özgür bir birey olarak sivil toplum ve demokratik devlet anlayışı gereğince eğitim süreçlerinde özgürce karar verme veya değiştirme hakkına sahip olmalarına fırsat verilmektedir. Bu karar verme hakkı öğrencinin kendisi tarafından kullanılabilmesi gibi ailenin ve öğretmenlerin de rehberliği ile daha verimli olarak kullanılabilir.

Seçmeli dersler okul programlarının ayrılmaz bir parçası olarak öğrencilerin gelişimlerine destek olmaktadır. Seçmeli dersler öğrencilerin bilişsel (bilgi, beceri), duyuşsal (ilgi, tutum) ve sosyal gelişimlerine katkı sağlamaktadır. Farklı ilgi, ihtiyaç ve yeteneklere sahip öğrencilere programlarda farklı ders seçenekleri sunulmaktadır. Seçmeli derslerin aynı zamanda öğrencilere hayat becerileri kazandıracak özellikte olması da beklenmektedir (EARGED,2008: 2).

Bu araştırmanın 2012-2013 öğretim yılında yeniden düzenlenerek uygulamaya konulan seçmeli derslerin geliştirilmesine katkıda bulunabileceği, hangi seçmeli derslerin daha çok tercih edildiği, seçilmesine etki eden faktörleri, seçmeli derslerin tercih sürecinde ve öğretim sürecinde karşılaşılan sorunların belirlenerek araştırma sonuçlarının seçmeli derslerle ilgili kararlarda etkili olabileceği düşünülmektedir. Araştırma, seçmeli dersler konusunda gelecekte yapılabilecek araştırmalar için de bir kaynak olabilecektir.

Bu araştırmanın temel amacı, 5. Sınıf öğrencilerin ve velilerin seçmeli derslere ilişkin görüşlerini saptamak; öğrenciler tarafından en çok tercih edilen dersleri ve tercih nedenlerini belirlemek, seçim sürecinde öğrenciyi etkileyen unsurları belirlemek ve seçim ve öğretim sürecinde karşılaşılan sorunları belirleyerek çözüm önerileri sunmaktır.

Araştırmamızda “Ortaokul 5. Sınıf öğrencilerinin ve velilerinin seçmeli derslerin seçim ve öğretim sürecine ilişkin görüşleri nelerdir?” Problem cümlemiz, aşağıdaki alt basamaklara ayrılarak çözüm aranmaya çalışılacaktır:

Alt Problemler

1. 2012–2013 eğitim-öğretim yılında en çok tercih edilen dersler hangileridir?
2. Seçilen derslerin tercih nedenleri hakkında öğrenci görüşleri nelerdir?
3. Seçmeli derslerin tercihinde etkili olan kişiler konusunda öğrenci görüşleri nelerdir?
4. Ders seçme ve işleniş sürecindeki uygulamalar hakkında öğrenci görüşleri nelerdir?
5. Ders seçme ve işleniş sürecindeki uygulamalar hakkında veli görüşleri nelerdir?
6. Seçilen derslerin tercih nedenleri hakkında veli görüşleri nelerdir?

Yöntem

Çalışmanın bu bölümünde araştırma modeli, katılımcılar, veri toplama araçları ve verilerin analizi kısımlarına yer verilmiştir.

Araştırma Modeli

Bu araştırma betimsel bir çalışma olup tarama modeli kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Tarama modeli; geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekli ile betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır (Karasar, 1998, 77).

Katılımcılar

Araştırmanın evrenini 5. sınıf öğrencileri ve velileri oluşturmaktadır. Örneklemde ise Yozgat merkez ilçeden ve Ankara'nın Keçiören ilçesinden tesadüfi teknikle seçilen ortaokullarda öğrenim gören 5. sınıf öğrencileri arasından yansız olarak belirlenen 200 öğrenci ve 50 veli olmak üzere 250 kişi katılımcı olarak yer almıştır. Araştırma 2012-2013 eğitim öğretim yılı bahar döneminde yürütülmüştür.

Tablo 1.
Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Cinsiyete Göre Dağılımı.

Özellik	Grup	f	%
Cinsiyet	Erkek	107	53.5
	Kadın	93	46.5
	Toplam	200	100.0

Tablo 2.
Araştırmaya Katılan Velilerin Cinsiyete Göre Dağılımı.

Cinsiyet	f	%
Erkek	14	28
Kadın	36	72
Toplam	50	100

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama araçları olarak yarı yapılandırılmış sorulardan oluşan anket formları kullanılmıştır. Anket formları, MEB Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı tarafından 2008 yılında yapılan “Seçmeli Derslerin Seçim Kriterlerinin Değerlendirilmesi Araştırması” adlı çalışmadan yararlanılarak araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. Anket geliştirilirken, ilk önce literatür taraması yapılarak madde havuzu oluşturulmuş ve madde havuzundan anket maddeleri hazırlanmıştır. Hazırlanan anket taslağı kapsam geçerliğinin sağlanması amacıyla üç uzmanın görüşüne sunulmuştur. Uzman görüşlerinden gelen dönütler doğrultusunda düzeltmeler yapıldıktan sonra, çalışma evreni dışında tutulan 80 öğrenci ve veli ile pilot uygulama yapılmıştır. Yapılan uygulama sonrasında gerekli düzeltmeler yapılarak ankete son hali verilmiştir. Bu anketler öğrenci ve veliler için ayrı ayrı düzenlenmiştir.

Veli anket formu

Hazırlanan veli anket formu iki bölümden oluşmuştur. İlk bölümde ebeveynlerin demografik özelliklerini belirlemeye yönelik sorular (cinsiyet eğitim düzeyi, aylık gelir) ve seçilen dersleri seçme nedenleri sorulmuş, ikinci bölümde ise ders seçme öncesi/sonrası ve işleniş uygulamaları ile ilgili görüşleri içeren sorular sorulmuştur.

Öğrenci anket formu

Hazırlanan öğrenci anket formu iki bölümden oluşmuştur. İlk bölümde öğrencilerin cinsiyet, seçtikleri dersler, seçimde etkili olan kimse ve seçme nedenleri sorulmuş, ikinci bölümde ise ders seçme öncesi/sonrası ve işleniş uygulamaları ile ilgili görüşleri içeren sorular sorulmuştur.

Uygulama Süreci

Uygulamalar için araştırmacı tarafından ulaşılabilen okullara gidilmiş, öğrenci anket formları araştırmacı tarafından okul idaresinin uygun gördüğü zamanlarda birebir uygulanmıştır. Yine aynı öğrencilerin velilerine öğrencilerin vasıtasıyla veli anket formları gönderilmiştir. Veli anketleri sınıf öğretmenleri aracılığıyla geri toplanmıştır. Daha sonra öğrencilerden ve velilerden gelen anket formları üzerinde gerekli analizler gerçekleştirilmiştir.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde; frekans ve yüzde, hesaplamaları kullanılmış, betimsel analiz kullanılarak çözümlenmiştir. Betimsel analizde amaç; elde edilen bulguların düzenlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde okuyucuya sunulmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2005). Ankette yer alan açık uçlu sorular için içerik analizi yapılmıştır. Araştırmanın amacı doğrultusunda toplanan veriler yorumlanmıştır.

Bulgular

Çalışmanın bu bölümünde alt problemlere ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Örneklem grubunun tercih ettikleri derslere ilişkin frekans ve yüzde dağılımları Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3.
Tercih Edilen Seçmeli Derslerin Dağılımı.

Seçilen Dersler	f	%
Matematik Uygulamaları	169	84.5
Kur'an-ı Kerim	155	77.5
Yabancı Dil	115	57.5
Spor ve Fizik Etkinlikler	113	56.5
Hz. Muhammed'in Hayatı	111	55.5
Zeka Oyunları	52	26
Temel Dini Bilgiler	28	14
Bilişim Teknolojileri ve Yazılım	26	13
Bilim Uygulamaları	24	12
Okuma Becerileri	24	12

Araştırmaya katılan öğrenciler, “2012-2013 eğitim-öğretim yılında hangi seçmeli dersleri tercih ettiniz?” sorusuna dört farklı ders adı yazarak cevap vermişlerdir. Tablo 3 incelendiğinde, öğrenciler tarafından en çok tercih edilen dersin Matematik Uygulamaları olduğu görülmektedir. MEB tarafından yapılan açıklamaya göre de Türkiye genelinde Matematik Uygulamaları dersini yaklaşık olarak 495 bin öğrencinin seçtiği belirtilmiştir. Matematik dersi pek çok öğrenci tarafından en zor ders olarak algılanırken, Matematik Uygulamaları dersinin en çok tercih edilen ders olarak birinci sırada yer alması dikkate değer bir durumdur.

MEB tarafından 2012 yılında hazırlanan Matematik Uygulamaları Dersi Öğretim Programında, bu dersin genel amacı; “Öğrencilere düzeylerine uygun matematiksel uygulamalar yapma fırsatı vererek matematiksel bilgi ve becerilerini geliştirirken öğrencilere matematiği sevdirmek ve matematiğe karşı olumlu tutum geliştirmektir ” şeklinde belirtilmektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin 77.5’i Kur’an-ı Kerim dersini tercih etmiştir. Türkiye genelinde yapılan araştırmaya göre ise, MEB tarafından açıklanan 402 bin öğrenci ile bu ders en çok seçilen 3. ders olarak yer almaktadır. Kur’an-ı Kerim Dersi Öğretim Programında “Kur’an-ı Kerim İslam dininin temel kaynağıdır. İslam toplumlarının temel referansı olan Kur’an-ı Kerim indirilişinden itibaren tüm Müslümanların başucu kitabı olmuştur. Kur’an’ı Kerim’in dili, adadilleri ne olursa olsun Müslümanları birleştiren ana unsurdur. Kültürümüzde de Kur’an-ı Kerim’e özel bir değer verilmiştir. İslam’ın yaşanması, Kur’an-ı Kerim’in inanç, ibadet, ahlak ve gündelik yaşamla ilgili kurallarının öğrenilmesine bağlıdır. Bu nedenle Kur’an-ı Kerim’in gerek lafız yönüyle, gerekse anlamca öğrenilmesi esastır ” denilerek bu dersin amaçları şu şekilde sıralanmıştır:

- Kur’an-ı Kerim’in hayatımızdaki yerini fark etmeleri,
- Kur’an-ı Kerim’i doğru ve güzel okumaları,
- Bazı sure ve ayetleri kurallarına uygun olarak ezberlemeleri,
- Kur’an-ı Kerim’in içeriği hakkında bilgi sahibi olmaları,
- Kur’an-ı Kerim’i severek ve isteyerek okuma, anlama ve ezberlemeleri amaçlanmaktadır.

Bulgulara göre en çok tercih edilen derslerden 3. sırada yabancı dil yer almaktadır ve bu yabancı dil İngilizcedir. MEB tarafından yapılan açıklamaya göre ise yabancı dil dersi en çok seçilen ikinci derstir ve Türkiye genelinde 413 bin öğrenci yabancı dil dersini tercih etmiştir.

Günümüzde en az bir yabancı dil bilmek hayatın vazgeçilmez bir parçası olmuş durumdadır. Dünyanın her yerinde olduğu gibi Türkiye’de de insanlar bir yabancı dil özellikle İngilizce öğrenmek için çeşitli kurslarda çok zaman, emek ve para harcamaktadır. Bu büyük çabalara rağmen kurslara devamlılık, kullanılan yöntem, dil öğrenmeye başlama yaşı gibi faktörler nedeni ile öğrenme çok da yeterli ve kalıcı

olmamaktadır. MEB tarafından yapılan son değişikliğe göre yabancı dil öğretimine 2. Sınıftan itibaren başlanmasının yaş faktörüne bir çözüm getireceği düşünülebilir. Aynı zamanda diğer sınıflarda da zorunlu ders olarak devam edilmesi ve ayrıca seçmeli ders olarak takviye edilmesi ile yabancı dil öğretiminin sürekliliği ve kalıcılığı sağlayabileceği beklenebilir.

Spor ve Fiziki Etkinlikler dersi ile ilgili anket sonuçlarına bakıldığında araştırmaya katılan öğrencilerin %56,5'inin bu dersi tercih ettiği görülmektedir. Oyun, çocuğun eğitiminde vazgeçilmez bir unsurdur. Sportif faaliyetlerle öğrenci hem sağlıklı birey olarak yetişmekte hem eğlenmekte hem de öğrenmektedir.

Hız Muhammed'in Hayatı dersi araştırmaya katılan öğrencilerin %55,5'i tarafında tercih edilen ders olarak görülmektedir. MEB tarafından yapılan açıklamaya göre bu ders 256 bin öğrenci tarafından seçilmiştir.

İslam dinini anlayabilmek ve günlük yaşamda uygulayabilmek için son peygamber Hz Muhammed'in hayatının tüm yönlerinin bilinmesi gerekmektedir. Genel olarak Müslüman çocukların, peygamberin hayatına ilişkin bilgileri, aileden veya çevresinden öğrendiği kulaktan dolma kronolojik bazı bilgilerden ibaret olmaktadır. Bu bilgilerin de günlük yaşamla bağlantısı kurulamamaktadır. Bu nedenle okullarda daha düzenli ve planlı şekilde verilecek bilgiler doğrultusunda çocuklar daha sağlıklı kazanımlar elde edebileceklerdir.

Zeka Oyunları dersi araştırmaya katılan öğrencilerin %26'sı tarafından tercih edilmiştir. Dersin adında oyun geçiyor olması bile öğrenciler için bir tercih nedeni olarak görülebilir. Bu derste öğrencilerin tangram, su doku, yap-bozlar, düğümler, jenga vb. birçok oyun sayesinde gerçek hayatta karşılaşacakları problemleri çözmeyi öğrenmeleri hedeflenmektedir. Dersle ilgili diğer önemli bir nokta da 5. Sınıftan itibaren 6, 7 ve 8. Sınıflarda da kademeli olarak uygulanacak olması öğrencilerin zeka kapasitelerini tanımları ve geliştirmelerine olanak sağlamasıdır.

Temel Dini Bilgiler dersi araştırmaya katılan öğrencilerin % 14'ü tarafından tercih edilmiştir. Programlarda bu dersin genel amaçları, "öğrencilerin;

- Temel özellikleri ile İslam'ın evrene ve hayata bakışı hakkında bilgi sahibi olmaları,
- İslam'ın temel iman esaslarını kavramaları,
- İslam'ın temel ibadetleri ve bunların uygulamaları hakkında bilgi sahibi olmaları,
- Temel ahlak konuları ve toplumsal sorumlulukları bilmeleri,
- Toplum oluşturucu ve devamını sağlayan temel ilkeleri öğrenmeleri" olarak sıralanmaktadır. Bu amaçlar doğrultusunda öğrencilerin ve velilerin akademik başarı yanında bireyin dini eğitiminin de gerekliliğine inanarak bu derse yönelmiş olabilecekleri söylenebilir.

Bilişim Teknolojileri ve Yazılım dersi araştırmaya katılan öğrencilerin %13'ü tarafından tercih edilmiştir. İlköğretim sınıflarında seçmeli ders olarak verilemeye başlanan bilgisayar dersinin adı 2007 yılında Bilişim Teknolojileri olarak değiştirilerek ders için 1. 2. ve 3. sınıflarda haftada 1 ders saati, 4. ve 5. sınıflarda haftada 2 ders saati, 6. 7. ve 8. sınıflarda ise 1 ders saati ayrılmıştır. Okullarda bu dersin seçilebilmesi için Bilgisayar öğretmeni olması veya sınıf öğretmeninin bilgisayar kursundan sertifikası olması gerekliydi. Bu şartlar olmadığında Bilgisayar dersi seçilememekteydi. Seçmeli ders uygulaması ile birlikte bu tür sorunlara çözüm getirilmesi ile birlikte öğrencilerin Bilişim Teknolojileri ve Yazılım adı altında haftada 2 saat bu dersi seçme imkânı verilmiştir.

Türkiye'de bilgisayar ve internet kullanımı hızla artmaktadır. 2004 yılında %13,3 seviyesinde olan son 3 ay içinde internet kullanım oranı, 2010 yılı itibarıyla %37,6'ya ulaşmıştır. Diğer taraftan, en son internet kullanılan zamana bakıldığında 2010 yılında genel itibarıyla herhangi bir zamanda internet kullananların oranı %41,6'dır (DPT,2012,13). Bilgisayar ve internet kullanımının bu kadar artmış olması ve günlük yaşamın önemli bir parçası olan bilgisayar ve internetin daha etkin ve verimli kullanımı açısından öğrencilerin bu dersi alması etkili olacaktır.

Bilim Uygulamaları dersi araştırmaya katılan öğrencilerin %12'si tarafından tercih edilmiştir.

Bilim uygulamaları dersi, fen bilimlerinin soyut ve teorik bilgilerden ibaret olmadığını, fen bilimleri ile yaşamın iç içe olduğunu göstermeye yarayan ilk adımdır. Bilim uygulamaları dersinin içeriği fizik, kimya ve biyoloji dersi ile ilgili basit etkinliklerden oluşmaktadır. Bilim Uygulamaları dersi, fen bilimlerinin öğretimi ve bilginin kalıcılığının sağlanması açısından oldukça önemlidir. Bilim Uygulamaları dersinin öğretim programı incelendiğinde yıllardır alan eğitimcileri tarafından vurgulanan deney ve gözleme verilen önemin artması, öğrencilerin bu yolda ilerlemesi yönünde atılmış bir adımdır (Eke,2013:182).

Okuma Becerileri dersi araştırmaya katılan öğrencilerin %12'si tarafından tercih edilmiştir. Geri kalmış toplumlarda kişiler, okuyarak geçirebilecekleri zamanı çoğunlukla yararsız işlerle harcamaktadırlar. Okumanın önemini kavrayamamış toplumlar dünyanın en az gelişmiş toplumlarıdır. Ülkelerin gelişmişlik düzeyi okuma oranıyla doğru orantılıdır. Bu bağlamda Okuma Becerileri dersinin az seçilen bir ders olması dikkat çekicidir.

Araştırma sonuçlarına göre Yazarlık ve Yazma Becerileri, İngilizce dışındaki Yabancı Dil dersleri, Görsel Sanatlar, Müzik, Drama, Halk Kültürü, Hukuk ve Adalet seçmeli dersleri araştırmamıza katılan öğrencilerin tercihleri arasında yer almamıştır.

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Seçilen derslerin tercih nedenleri hakkında öğrenci görüşlerine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4.
Tercih Nedenleri Tablosu.

Tercih Nedeni	f	%
1- Bu dersin ilgi ve yeteneklerime uygun olduğunu, bu dersle yeteneklerimi geliştirebileceğimi düşündüm.	106	53
2- Bu dersin gelecekte seçeceğim meslek için zemin oluşturacağını düşündüm.	40	20
3- Bu dersin kolay olduğunu, bu sayede not ortalamamı yükseltebileceğimi düşündüm.	26	13
4- Bu derste öğrendiklerimin diğer zorunlu derslerdeki başarıma katkıda bulunabileceğini düşündüm.	63	32
5- Bu dersi verecek olan öğretmeni çok sevdiğim için seçtim.	8	4
6- Seçtiğim ders yeterince tercih edilmediği için bu dersi seçmek zorunda kaldım.	7	4
7- Seçmek istediğim dersi verecek öğretmen olmadığı için bu dersi seçmek zorunda kaldım.	12	6

Coşkun (2012)'a göre, gelişmemiş ülkelerde seçmeli dersler, ansiklopedik ve skolâstik eğitim anlayışına uygun olarak belirlenmektedir. Hedefte, farklı konularda "bir şeyler" öğrenmek, bilgili olmak, farklı konularda konuşabilmek, dersi yüksek notla ve kolayca geçmek vs. vardır. Bilgiden zarar gelmez, bir gün bir yerde işe yarar düşüncesi hâkimdir. Hâlbuki günümüzde ansiklopedik ve rasgele öğrenilen bilgilerle hiçbir nitelikli ürün ortaya konulamaz. Her şeyden biraz, aslında hiçbir şey demektir. Artık modern dünya, her konuda bir şeyler bilen insan tipine değil, bir konuda disiplinler arası bakış açısıyla her şeyi bilen (bir uzmanlık alanında en iyi üretimi yapabilen) kişilere ihtiyaç duymaktadır. Zira bir kişinin imkânlarının sınırlı, bilgi evreninin ise sınırsız olduğu bilinmektedir.

Öğrencilerin seçmeli dersleri tercih etme nedenlerine bakıldığında (bkz. Tablo 4), araştırmaya katılan öğrencilerden %53'ünün ders tercihi yaparken ilgi ve yetenekleri doğrultusunda seçim yaptıkları görülmüştür. Öğrencilerin %32'sinin seçeceği dersin, zorunlu derslerdeki başarısına katkı sağlayabilecek olup olmasına göre tercih ettikleri görülmektedir. Öğrencilerin %20'sinin gelecekte seçeceği mesleğe zemin oluşturabileceğini düşündüğü derslere yöneldiği söylenebilir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %13'ünün ders tercihi yaparken derslerin kendi açısından kolay olmasına ve bu sayede not ortalamasını yükseltme amacı güttüğü söylenebilir. Öğrencilerin %4'ünün ders tercihinde dersi verecek öğretmeni

sevme nedeni ile bu derslere yöneldiği görülmüştür. Öğrencilerin %4 ve %6'sının ise istediği dersler yeterli öğrenci sayısına tercih edilmediği veya dersi verecek öğretmen olmaması nedeni ile açılmadığı gibi sebeplerle diğer dersleri seçmek durumunda kaldıklarını belirtmişlerdir.

Elde edilen sonuçlara göre seçmeli ders uygulamasının temel amacı olan öğrencileri ilgi ve yetenekleri doğrultusunda geliştirmeye uygun şekilde öğrenciler tarafından seçmeli derslerin tercih edildiği söylenebilir.

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Seçmeli derslerin tercihinde etkili olan kişiler konusunda öğrenci görüşlerine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5.
Seçmeli Derslerin Tercihinde Etkili Olan Kimse Dağılımı.

Tercihinde Etkili Kimse	f	%
Anne-Baba	65	32.5
Anne-Baba ve Kendisi	50	25.0
Arkadaş	8	4.0
Kendisi	69	34.5
Okul İdaresi	6	3.0
Rehber Öğretmen	2	1.0
Toplam	200	100.0

Öğrencilerin seçmeli dersleri tercih ederken etkili olan kişiler ile ilgili Tablo 5 incelendiğinde, tercihlerin %34.5 oranında öğrencinin kendisi tarafından yapıldığı, %32.5 oranında anne-babanın etkili olduğu, %25 oranında aile ve öğrencinin kendisi birlikte karar verdiği görülmüştür. Ayrıca tercih yapılırken %4'ünün arkadaşlarından etkilendiği ve %4'ünün de okul idaresi ve rehber öğretmen tarafından yönlendirildiği sonucuna ulaşılmıştır.

Elde edilen sonuçlara göre MEB'in Seçmeli Dersler ile ilgili genelgesinde yer alan "Seçmeli dersler öğrencilerin ilgi, yetenek ve istekleri doğrultusunda velisinin de rehberliğinde öğrenci tarafından seçilecektir." ifadesine uygun olarak öğrencilerin daha çok ailesi rehberliğinde tercihlerini kendisi belirlediği söylenebilir. Seçmeli ders uygulaması ile öğrencilere eğitim süreçlerinde özgürce karar verme ve karar değiştirme hakkına sahip olmalarına fırsat verildiği söylenebilir.

Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Ders seçme ve işleniş sürecindeki uygulamalar hakkında öğrenci görüşlerine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6.
Seçmeli Derslerin Seçim ve Öğretim Sürecine İlişkin Öğrenci Görüşleri.

Seçmeli Derslere İlişkin Sorular	Öğrenci Görüşleri					
	Hayır		Kısmen		Evet	
	f	%	f	%	F	%
1 Sene başında seçebileceğim derslerle ilgili yeterli bilgi verildi.	65	32	51	25	84	42
2 Seçmeli dersler yeteneklerimi ortaya koymamda ve geliştirmemde yardımcı olmaktadır.	7	3	58	29	135	67
3 Seçmeli derslerde daha çok teorik bilgi verilmektedir.	39	19.5	84	42	77	38.5
4 Seçmeli derslerde yeterince uygulama/etkinlik yapılmaktadır.	23	11.5	65	32.5	112	56
5 Öğretmenler seçmeli dersleri, zorunlu dersleri takviye etmek için kullanmaktadır.	73	36.5	52	26	75	37.5
6 Seçmeli dersler gelecekte seçeceğim meslekle ilgili olarak kendimi geliştirmemi sağlamaktadır.	33	16.5	57	28.5	110	55
7 Seçmeli derslerdeki başarı, zorunlu dersler kadar önemli değildir.	90	45	68	34	42	21
8 Seçmeli derslerin olduğu günler okula gitmeyi daha çok istiyorum.	54	27	76	38	70	35
9 Seçmeli derslerin olduğu gün çok yoruluyorum.	36	18	49	24.5	115	57.5
10 Seçmeli dersler için ayrılan derslikler ve araç-gereçlerimiz yeterli değildir.	29	14.5	58	29	113	56.5
11 Öğretmenler, seçmeli derslere, zorunlu dersler kadar önem vermemektedir.	10	5	33	16.5	59	29.5
12 Seçmeli dersler ilgilendiğim alanda uzmanlaşmamı sağlıyor.	28	14	68	34	104	52
13 Seçmeli dersler kendime olan güvenimi artırıyor.	32	16	66	33	102	51
14 Seçmeli derslerde arkadaşlarımla grup çalışması ve işbirliği yapabiliyoruz.	53	26.5	60	30	87	43.5
15 Seçmeli dersler sayesinde arkadaşlarımla ilişkilerim daha iyi oldu.	29	14.5	51	25.5	120	60
16 Seçmeli derslerin ders saatleri arttırılmalıdır.	16	8	23	11.5	16	8
17 Seçmeli dersler zorunlu dersleri destekleyen dersler olmalıdır.	81	40.5	59	29.5	60	30
18 Seçmeli dersler spor ve güzel sanatlarla ilgili olmalıdır.	37	18.5	72	36	91	45.5
19 Seçmeli derslerdeki etkinlikler, zorunlu derslerdeki başarıyı olumlu etkiledi.	30	15	63	31.5	107	53.5
20 Seçmeli derslerde kullanabileceğimiz yazılı kaynaklarımız yeterlidir.	66	33	94	47	40	20

Tablo 6 incelendiğinde aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

“Sene başında seçebileceğim derslerle ilgili yeterli bilgi verildi.” ifadesine ilişkin öğrenci görüşleri analiz edildiğinde, bu ifadede araştırmaya katılan öğrencilerin %42’sinin “Evet”, %25’inin “Kısmen” ve %32’sinin de “Hayır” seçeneğini işaretledikleri belirlenmiştir. Bu sonuçlara göre öğrencilerin seçmeli dersleri seçmeden önce yapılan bilgilendirmeyi kısmen yeterli buldukları söylenebilir.

“Seçmeli dersler yeteneklerimi ortaya koymamda ve geliştirmemde yardımcı olmaktadır.” ifadesine ilişkin öğrenci görüşleri analiz edildiğinde, bu ifadede araştırmaya katılan öğrencilerin %67’sinin “Evet”,

%58'inin "Kısmen" seçeneğini işaretlerken yalnızca %7'si "Hayır" seçeneğini işaretlemişlerdir. Buradan hareketle seçmeli ders uygulamasının "Öğrencilerin ilgi ve yetenekleri ve keşfetmeleri ve geliştirmelerini sağlamak" genel amacına uygun bir süreç izlendiği düşünülebilir.

"Seçmeli derslerde daha çok teorik bilgi verilmektedir." ifadesine ilişkin öğrenci görüşleri analiz edildiğinde, bu ifadede araştırmaya katılan öğrencilerin %38.5'inin "Evet", %42'sinin "Kısmen" ve %19,5'inin de "Hayır" seçeneğini işaretledikleri belirlenmiştir. Bu sonuçlara göre seçmeli derslerde öğretim yöntem ve tekniklerinin çeşitlendirilmesi gerektiği söylenebilir.

"Seçmeli derslerde yeterince uygulama/etkinlik yapılmaktadır." ifadesine ilişkin öğrenci görüşleri analiz edildiğinde, bu ifadede araştırmaya katılan öğrencilerin %56'sının "Evet", %32.5'inin "Kısmen" ve %11.5'inin de "Hayır" seçeneğini işaretledikleri belirlenmiştir. Bu sonuçlara göre öğrencilerin seçmeli dersleri, uygulamaya yönelik etkinlikler açısından yeterli buldukları söylenebilir.

"Öğretmenler seçmeli dersleri, zorunlu dersleri takviye etmek için kullanmaktadır." ifadesine ilişkin öğrenci görüşleri analiz edildiğinde, bu ifadede araştırmaya katılan öğrencilerin %37.5'inin "Evet", %26'sının "Kısmen" ve %36.5'inin de "Hayır" seçeneğini işaretledikleri belirlenmiştir. Zorunlu ders ile seçmeli dersin öğretmeni aynı kişi ise, bu durumda seçmeli derslerin takviye amaçlı kullanılabilmesi mümkündür. Araştırmaya katılan öğrencilerin görüşlerine göre zaman zaman öğretmenlerin seçmeli dersleri, zorunlu dersleri takviye etmek için kullandıkları söylenebilir.

"Seçmeli dersler gelecekte seçeceğim meslekle ilgili olarak kendimi geliştirmemi sağlamaktadır." ifadesine ilişkin öğrenci görüşleri analiz edildiğinde, bu ifadede araştırmaya katılan öğrencilerin %55'inin "Evet", %28,5'inin "Kısmen" ve %16.5'inin de "Hayır" seçeneğini işaretledikleri belirlenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin, seçmeli dersleri, gelecekte gerçekleştirilmek istenen mesleğe yönelik olarak faydalı buldukları söylenebilir. Meslek seçimi, bireyin tüm yaşantısı büyük ölçüde etkileyecek önemli bir karardır. Ancak 5. Sınıf öğrencisinin meslek seçimi ile ilgili kararının ne kadar uygulanabilir olduğu tartışılabilir bir konudur. Çünkü günümüzde öyle hızlı gelişmeler ve değişimler yaşanmaktadır ki, bazı meslekler önemini yitirirken, bazı mesleklere olan talep artmaktadır. Bu nedenle bireyin meslek tercihleri de yıldan yıla değişiklik gösterebilmektedir. Ayrıca Piaget'e göre 12 yaş öncesi bireyler soyut düşünemezler. Dolayısıyla mesleğe yönelme durumları ilerleyen zamanlarda değişiklik gösterebilecektir.

"Seçmeli derslerdeki başarı, zorunlu dersler kadar önemli değildir." ifadesine ilişkin öğrenci görüşleri analiz edildiğinde, bu ifadede araştırmaya katılan öğrencilerin %21'inin "Evet", %34'ünün "Kısmen" ve %45'inin de "Hayır" seçeneğini işaretledikleri belirlenmiştir. Bu sonuçlardan hareketle öğrencilerin seçmeli dersleri de zorunlu dersler kadar önemli buldukları sonucuna ulaşılabilir.

"Seçmeli derslerin olduğu günler okula gitmeyi daha çok istiyorum." ifadesine ilişkin öğrenci görüşleri analiz edildiğinde, bu ifadede araştırmaya katılan öğrencilerin %35'inin "Evet", %38'inin "Kısmen" ve %27'sinin de "Hayır" seçeneğini işaretledikleri belirlenmiştir. Bu sonuçlara göre seçmeli derslerin kısmen de olsa okula olan ilgiyi olumlu yönde etkilediği söylenebilir.

"Seçmeli derslerin olduğu gün çok yoruluyorum." ifadesine ilişkin öğrenci görüşleri analiz edildiğinde, bu ifadede araştırmaya katılan öğrencilerin %57.5'inin "Evet", %24.5'inin "Kısmen" ve %18'inin de "Hayır" seçeneğini işaretledikleri belirlenmiştir. Bu sonuçlara göre seçmeli derslerin olduğu günün öğrenciler açısından yorucu bir gün olduğu söylenebilir. Bu durumun, okul idaresi haftalık ders programı hazırlanırken seçmeli derslerin farklı günlere dağıtılması ile düzeltilebileceği söylenebilir.

"Seçmeli dersler için ayrılan derslikler ve araç-gereçlerimiz yeterli değildir." ifadesine ilişkin öğrenci görüşleri analiz edildiğinde, bu ifadede araştırmaya katılan öğrencilerin %56.5'inin "Evet", %29'unun "Kısmen" ve %14.5'inin de "Hayır" seçeneğini işaretledikleri belirlenmiştir. Buna göre seçmeli dersler için ayrılan derslikler ve araç-gereçlerin yeterli bulunmadığı söylenebilir.

"Öğretmenler, seçmeli derslere, zorunlu dersler kadar önem vermemektedir." ifadesine ilişkin öğrenci görüşleri analiz edildiğinde, bu ifadede araştırmaya katılan öğrencilerin %29.5'inin "Evet",

%16,5'inin "Kısmen" ve %54'ünün de "Hayır" seçeneğini işaretledikleri belirlenmiştir. Öğrenci görüşlerinde göre öğretmenler, seçmeli derslere gereken önemi vermektedirler.

"Seçmeli dersler ilgilendiğim alanda uzmanlaşmamı sağlıyor." ifadesine ilişkin öğrenci görüşleri analiz edildiğinde, bu ifadede araştırmaya katılan öğrencilerin %52'sinin "Evet", %34'ünün "Kısmen" ve %14'ünün de "Hayır" seçeneğini işaretledikleri belirlenmiştir. Bu sonuçlardan hareketle denilebilir ki; öğrenci görüşlerine göre seçmeli dersler, öğrencileri ilgi alanlarına yöneltme ve o alanda yoğunlaşmada önemli ölçüde etkili olmaktadır.

"Seçmeli dersler kendime olan güvenimi artırıyor." ifadesine ilişkin öğrenci görüşleri analiz edildiğinde, bu ifadede araştırmaya katılan öğrencilerin %51'inin "Evet", %33'ünün "Kısmen" ve %16'sının da "Hayır" seçeneğini işaretledikleri belirlenmiştir. Bu sonuçlara göre, seçmeli derslerin öğrencilerin kendine olan güvenini arttırdığı söylenebilir.

"Seçmeli derslerde arkadaşlarımla grup çalışması ve işbirliği yapabiliyoruz." ifadesine ilişkin öğrenci görüşleri analiz edildiğinde, bu ifadede araştırmaya katılan öğrencilerin %43.5'inin "Evet", %30'unun "Kısmen" ve %26,5'inin de "Hayır" seçeneğini işaretledikleri belirlenmiştir. Bu sonuçlara göre seçmeli derslerde işbirliği gerektiren grup etkinliklerine yeterli ölçüde yer verilmektedir.

"Seçmeli dersler sayesinde arkadaşlarımla ilişkilerim daha iyi oldu." ifadesine ilişkin öğrenci görüşleri analiz edildiğinde, bu ifadede araştırmaya katılan öğrencilerin %60'ının "Evet", %25.5'inin "Kısmen" ve %14,5'inin de "Hayır" seçeneğini işaretledikleri belirlenmiştir. Bu sonuçlara göre ilgi ve yeteneklere uygun olarak seçilen seçmeli dersler benzer ilgi ve özelliklere sahip öğrencilerin bir araya gelmesini sağlamak ve bu da arkadaşlık ilişkilerini olumlu yönde etkilemektedir.

"Seçmeli derslerin ders saatleri arttırılmalıdır." ifadesine ilişkin öğrenci görüşleri analiz edildiğinde, bu ifadede araştırmaya katılan öğrencilerin %8'inin "Evet", %11.5'inin "Kısmen" ve %80,5'inin de "Hayır" seçeneğini işaretledikleri belirlenmiştir. Bu sonuçlara göre öğrenciler seçmeli dersler ayrılan süreyi yeterli bulmakta ve arttırılmasını istememektedirler.

"Seçmeli dersler zorunlu dersleri destekleyen dersler olmalıdır." ifadesine ilişkin öğrenci görüşleri analiz edildiğinde, bu ifadede araştırmaya katılan öğrencilerin %30'unun "Evet", %29.5'inin "Kısmen" ve %40,5'inin de "Hayır" seçeneğini işaretledikleri belirlenmiştir. Bu sonuçlara göre öğrenciler seçmeli derslerin, zorunlu dersleri destekleyen dersler olması gerektiği görüşünü desteklememektedirler.

"Seçmeli dersler spor ve güzel sanatlarla ilgili olmalıdır." ifadesine ilişkin öğrenci görüşleri analiz edildiğinde, bu ifadede araştırmaya katılan öğrencilerin %45.5'inin "Evet", %36'sının "Kısmen" ve %18,5'inin de "Hayır" seçeneğini işaretledikleri belirlenmiştir. Buna göre öğrenciler, seçmeli derslerin zorunlu derslerle ilgili olmasından çok kendi ilgi ve yeteneklerini geliştirebilecekleri spor veya güzel sanatlarla ilgili olmasını istedikleri sonucuna ulaşılabilir.

"Seçmeli derslerdeki etkinlikler, zorunlu derslerdeki başarıyı olumlu etkiledi." ifadesine ilişkin öğrenci görüşleri analiz edildiğinde, bu ifadede araştırmaya katılan öğrencilerin %53.5'inin "Evet", %31.5'inin "Kısmen" ve %15'inin de "Hayır" seçeneğini işaretledikleri belirlenmiştir. Bu sonuçlara göre seçmeli derslerin zorunlu derslerdeki başarıyı olumlu yönde etkilediği söylenebilir.

"Seçmeli derslerde kullanabileceğimiz yazılı kaynaklarımız yeterlidir." ifadesine ilişkin öğrenci görüşleri analiz edildiğinde, bu ifadede araştırmaya katılan öğrencilerin %20'sinin "Evet", %47'sinin "Kısmen" ve %33'ünün de "Hayır" seçeneğini işaretledikleri belirlenmiştir. Bu sonuçlara göre seçmeli derslerde kullanılan yazılı kaynakların öğrenciler tarafından kısmen yeterli bulunduğu ve bu kaynakların geliştirilerek çoğaltılması gerektiği söylenebilir.

Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Ders seçme ve işleniş sürecindeki uygulamalar hakkında veli görüşlerine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7.
Seçmeli Derslerin Seçim ve Öğretim Sürecine İlişkin Veli Görüşleri.

Seçmeli Derslere İlişkin Sorular	Veli Görüşleri					
	Hayır		Kısmen		Evet	
	f	%	f	%	f	%
1 Seçmeli dersler öğrencilerin yeteneklerini ortaya çıkarmaktadır.	3	6	24	48	23	46
2 Seçmeli derslerde daha çok teorik bilgi verilmektedir.	6	12	21	42	23	46
3 Seçmeli derslerde yeterince uygulama/etkinlik yapılmaktadır.	23	46	6	12	21	42
4 Öğretmenler dersleri takviye etmek için seçmeli dersleri kullanmaktadır.	15	30	13	26	22	44
5 Seçmeli dersler öğrencilerin seçeceği meslek için zemin sağlar.	15	30	17	34	18	36
6 Seçmeli dersleri öğrenciler önemsemektedir.	23	46	21	42	6	12
7 Öğrenciler seçmeli dersleri zorunlu dersler kadar ciddiye almamaktadır.	14	28	20	40	16	32
8 Seçmeli derslerin olduğu günler öğrenciler okula istekle gitmektedir.	11	22	13	26	26	52
9 Seçmeli dersler öğrencilerin bireysel farklılıklarını desteklemektedir.	6	12	20	40	24	48
1 Seçmeli dersler okul yöneticileri ve öğretmenler tarafından ciddiye alınmaktadır.	4	8	18	36	28	56
1 Seçmeli dersler öğrencilerin ilgilendikleri bir alanda uzmanlaşmalarını sağlamaktadır.	22	44	15	30	13	26
1 Seçmeli dersler öğrencilerin öz güvenlerini artırmaktadır.	6	12	20	40	24	48
2 Seçmeli dersler öğrenciler arasındaki iş birliğini artırmaktadır.	9	18	20	40	21	42
3 Seçmeli dersler öğrencilerin arkadaşlık ilişkilerini olumlu etkilemektedir.	5	10	18	36	27	54
4 Seçmeli dersler öğrencilerin ilgisini çekmekte, bu derslerden zevk almaktadırlar.	7	14	18	36	25	50
5 Seçmeli dersler için ayrılan ders saatleri yeterlidir.	5	10	12	24	33	66
6 Seçmeli dersler için ayrılan derslik/laboratuvar yeterlidir.	21	42	12	24	17	34
7 Seçmeli dersler için kullanılacak araç-gereçler yeterlidir.	18	36	20	40	12	24
8 Seçmeli derslerle ilgili veli ve öğrenciyi bilgilendirme yeterli ve zamanında yapılmaktadır.	20	40	16	32	14	28
9 Seçmeli dersler zorunlu dersleri destekleyen dersler olmalıdır.	6	12	8	16	36	72
0 Seçmeli dersler spor ve güzel sanatlarla ilgili olmalıdır.	22	44	15	30	13	26
1 Seçmeli derslere öğrenciler alınırken ön değerlendirme yapılmalıdır.	14	28	7	14	29	58
2 Seçmeli dersler, zorunlu derslerdeki başarıyı olumlu etkilemektedir.	4	8	20	40	26	52
3 Seçmeli dersler günlük hayatta işe yarayabilecek pratik bilgi ve beceriler kazandırmaktadır.	10	20	20	40	20	40
4 Seçmeli derslerde kullanılacak yazılı kaynaklar yetersizdir.	10	20	20	40	20	40
5						

Tablo 7 incelendiğinde aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

“Seçmeli dersler öğrencilerin yeteneklerini ortaya çıkarmaktadır.” ifadesine ilişkin veli görüşleri analiz edildiğinde, bu ifadede araştırmaya katılan velilerin %46’sının “Evet”, %48’inin “Kısmen” ve %6’sının da “Hayır” seçeneğini işaretledikleri belirlenmiştir. Bu sonuçlara göre velilerin seçmeli derslerin, öğrencilerin yeteneklerini ortaya çıkarmaya yardımcı olduğu görüşünde oldukları söylenebilir.

“Seçmeli derslerde daha çok teorik bilgi verilmektedir.” ifadesine ilişkin veli görüşleri analiz edildiğinde, bu ifadede araştırmaya katılan velilerin %46’sının “Evet”, %42’sinin “Kısmen” ve %12’sinin de “Hayır” seçeneğini işaretledikleri belirlenmiştir. Bu sonuçlara göre velilerin, seçmeli derslerde öğretmenlerin teorik bilgiye ağırlık verdikleri görüşünde oldukları söylenebilir.

“Seçmeli derslerde yeterince uygulama/etkinlik yapılmaktadır.” ifadesine ilişkin veli görüşleri analiz edildiğinde, bu ifadede araştırmaya katılan velilerin %42’sinin “Evet”, %12’sinin “Kısmen” ve %46’sının da “Hayır” seçeneğini işaretledikleri belirlenmiştir. Bu sonuçlara göre velilerin seçmeli derslerde yapılan uygulamaya yönelik yapılan etkinlikleri yeterli bulmadıkları sonucuna ulaşılabilir.

“Öğretmenler dersleri takviye etmek için seçmeli dersleri kullanmaktadır.” ifadesine ilişkin veli görüşleri analiz edildiğinde, bu ifadede araştırmaya katılan velilerin %44’ünün “Evet”, %26’sının “Kısmen” ve %30’unun da “Hayır” seçeneğini işaretledikleri belirlenmiştir. Bu sonuçlara göre seçmeli derslerde de serbest etkinlikler dersinde yaşanan sorunlara benzer olarak öğretmenlerin seçmeli derslerde, zorunlu derslerin yetiştiremedikleri konu ve kazanımları tamamlayıcı etkinliklere yönelebildikleri söylenebilir. Ancak bu durum seçmeli ders ile ilgili zorunlu dersin öğretmenin aynı kişi olduğu durumlarda gerçekleşebilir.

“Seçmeli dersler öğrencilerin seçeceği meslek için zemin sağlar.” ifadesine ilişkin veli görüşleri analiz edildiğinde, bu ifadede araştırmaya katılan velilerin %36’sının “Evet”, %34’ünün “Kısmen” ve %30’unun da “Hayır” seçeneğini işaretledikleri belirlenmiştir. Bu sonuçlara göre velilerin, seçmeli dersleri öğrencilerin meslek seçiminde etkili dersler olarak düşündükleri söylenebilir.

“Seçmeli dersleri öğrenciler önemsemektedir.” ifadesine ilişkin veli görüşleri analiz edildiğinde, bu ifadede araştırmaya katılan velilerin %12’sinin “Evet”, %42’sinin “Kısmen” ve %46’sının da “Hayır” seçeneğini işaretledikleri belirlenmiştir. Bu durumda velilerin, öğrencilerin seçmeli derslere gereken önemi vermediklerini düşündükleri söylenebilir.

“Öğrenciler seçmeli dersleri zorunlu dersler kadar ciddiye almamaktadır.” ifadesine ilişkin veli görüşleri analiz edildiğinde, bu ifadede araştırmaya katılan velilerin %32’sinin “Evet”, %40’ının “Kısmen” ve %28’inin de “Hayır” seçeneğini işaretledikleri belirlenmiştir. Bu sonuçlara göre veli görüşlerine göre bir önceki ifade ile benzer olarak öğrencilerin seçmeli derslere, zorunlu dersler kadar önem vermedikleri söylenebilir. Bunun nedeninin de seçmeli derslerin notla değerlendirilmemesi olabilir.

“Seçmeli derslerin olduğu günler öğrenciler okula istekle gitmektedir..” ifadesine ilişkin veli görüşleri analiz edildiğinde, bu ifadede araştırmaya katılan velilerin %52’sinin “Evet”, %26’sının “Kısmen” ve %22’sinin de “Hayır” seçeneğini işaretledikleri belirlenmiştir. Buna göre velilerin, seçmeli derslerin okula olan ilgiyi olumlu etkilediğini görüşünde oldukları söylenebilir.

“Seçmeli dersler öğrencilerin bireysel farklılıklarını desteklemektedir.” ifadesine ilişkin veli görüşleri analiz edildiğinde, bu ifadede araştırmaya katılan velilerin %48’inin “Evet”, %40’ının “Kısmen” ve %12’sinin de “Hayır” seçeneğini işaretledikleri belirlenmiştir. Bu durumda velilerin seçmeli derslerin bireysel farklılıkları desteklemesi konusunda olumlu bir görüşe sahip oldukları söylenebilir.

“Seçmeli dersler okul yöneticileri ve öğretmenler tarafından ciddiye alınmaktadır.” ifadesine ilişkin veli görüşleri analiz edildiğinde, bu ifadede araştırmaya katılan velilerin %56’sının “Evet”, %36’sının “Kısmen” ve %8’inin de “Hayır” seçeneğini işaretledikleri belirlenmiştir. Velilerin görüşüne göre seçmeli dersler, okul yöneticileri ve öğretmenler tarafından zorunlu dersler kadar önemsenmektedir.

“Seçmeli dersler öğrencilerin ilgilendikleri bir alanda uzmanlaşmalarını sağlamaktadır.” ifadesine ilişkin veli görüşleri analiz edildiğinde, bu ifadede araştırmaya katılan velilerin %26’sının “Evet”, %30’unun “Kısmen” ve %44’ünün de “Hayır” seçeneğini işaretledikleri belirlenmiştir. Velilerin, öğrencilerin bir alanda uzmanlaşması konusunda seçmeli derslerin katkısını yeterli bulmadıkları söylenebilir. Bu görüşün sebebi olarak seçilen derslerin farklı alanlarla ilgili olması gösterilebilir. Örneğin bir öğrencinin, Kur’an-ı Kerim, Spor ve Fiziki Etkinlikler, Matematik Uygulamaları ve Yabancı Dil derslerini seçtiği düşünülürse, bu öğrencinin aldığı dört çeşit dersle bir alanda uzmanlaşabileceği tartışılır bir konudur.

“Seçmeli dersler öğrencilerin öz güvenlerini artırmaktadır.” ifadesine ilişkin veli görüşleri analiz edildiğinde, bu ifadede araştırmaya katılan velilerin %48’inin “Evet”, %40’ünün “Kısmen” ve %12’sinin de “Hayır” seçeneğini işaretledikleri belirlenmiştir. Veliler, özgüven geliştirme bakımından seçmeli derslerin öğrencileri olumlu yönde etkilediği görüşündedirler.

“Seçmeli dersler öğrenciler arasındaki iş birliğini artırmaktadır.” ifadesine ilişkin veli görüşleri analiz edildiğinde, bu ifadede araştırmaya katılan velilerin %42’sinin “Evet”, %40’ünün “Kısmen” ve %18’inin de “Hayır” seçeneğini işaretledikleri belirlenmiştir. Buradan hareketle velilerin, seçmeli derslerin öğrenciler arası işbirliğini arttırdığı görüşünde oldukları söylenebilir.

“Seçmeli dersler öğrencilerin arkadaşlık ilişkilerini olumlu etkilemektedir.” ifadesine ilişkin veli görüşleri analiz edildiğinde, bu ifadede araştırmaya katılan velilerin %54’ünün “Evet”, %36’sının “Kısmen” ve %10’unun da “Hayır” seçeneğini işaretledikleri belirlenmiştir. Buradan hareketle velilerin, seçmeli derslerin öğrenciler arası arkadaşlık ilişkilerini olumlu yönde etkilediği görüşünde oldukları söylenebilir.

“Seçmeli dersler öğrencilerin ilgisini çekmekte, bu derslerden zevk almaktadırlar.” ifadesine ilişkin veli görüşleri analiz edildiğinde, bu ifadede araştırmaya katılan velilerin %50’sinin “Evet”, %36’sının “Kısmen” ve %14’ünün de “Hayır” seçeneğini işaretledikleri belirlenmiştir. Bu sonuçlara göre öğrencilerin kendi ilgi ve yetenekleri doğrultusunda seçtikleri dersler olan seçmeli dersleri ilgi ile işledikleri ve zevk aldıkları söylenebilir.

“Seçmeli dersler için ayrılan ders saatleri yeterlidir.” ifadesine ilişkin veli görüşleri analiz edildiğinde, bu ifadede araştırmaya katılan velilerin %66’sının “Evet”, %24’inin “Kısmen” ve %10’sunun da “Hayır” seçeneğini işaretledikleri belirlenmiştir. Bu sonuçlara göre velilerin, seçilen dört tane seçmeli dersin haftada ikişer saat işlenmesini yeterli buldukları söylenebilir.

“Seçmeli dersler için ayrılan derslik/laboratuvar yeterlidir.” ifadesine ilişkin veli görüşleri analiz edildiğinde, bu ifadede araştırmaya katılan velilerin %34’sinin “Evet”, %24’inin “Kısmen” ve %42’sinin de “Hayır” seçeneğini işaretledikleri belirlenmiştir. Bu sonuçlara göre velilerin, seçmeli dersler için ayrılan derslik/laboratuvarların yeterli olmadığı görüşünde oldukları söylenebilir.

“Seçmeli dersler için kullanılacak araç-gereçler yeterlidir.” ifadesine ilişkin veli görüşleri analiz edildiğinde, bu ifadede araştırmaya katılan velilerin %24’sinin “Evet”, %40’inin “Kısmen” ve %36’sının da “Hayır” seçeneğini işaretledikleri belirlenmiştir. Bu sonuçlara göre velilerin seçmeli derslerde kullanılan araç-gereçleri kısmen yeterli buldukları söylenebilir.

“Seçmeli derslerle ilgili veli ve öğrenciyi bilgilendirme yeterli ve zamanında yapılmaktadır.” ifadesine ilişkin veli görüşleri analiz edildiğinde, bu ifadede araştırmaya katılan velilerin %28’inin “Evet”, %32’sinin “Kısmen” ve %40’sinin de “Hayır” seçeneğini işaretledikleri belirlenmiştir. Bu sonuçlara göre velilerin seçmeli derslerle ilgili bilgilendirmeyi yeterli bulmadıkları söylenebilir.

“Seçmeli dersler zorunlu dersleri destekleyen dersler olmalıdır.” ifadesine ilişkin veli görüşleri analiz edildiğinde, bu ifadede araştırmaya katılan velilerin %72’sinin “Evet”, %16’inin “Kısmen” ve %12’sinin de “Hayır” seçeneğini işaretledikleri belirlenmiştir. Bu sonuçlara göre velilerin seçmeli derslerin zorunlu dersleri destekleyen dersler olması gerektiği görüşünde oldukları söylenebilir. Bu durumun öğrencilerin akademik başarısını artırma kaygısından kaynaklandığı söylenebilir.

“Seçmeli dersler spor ve güzel sanatlarla ilgili olmalıdır.” ifadesine ilişkin veli görüşleri analiz edildiğinde, bu ifadede araştırmaya katılan velilerin %26’sının “Evet”, %30’inin “Kısmen” ve %44’sinin da “Hayır” seçeneğini işaretledikleri belirlenmiştir. Bu sonuçlara göre bir önceki ifadenin tersine velilerin, seçmeli derslerin spor ve güzel sanatlarla ilgili olmasını istemedikleri ortaya çıkmaktadır. Yine bu durumun akademik başarı kaygısı ile ilgili olduğu söylenebilir. Araştırmaya katılan öğrencilerin Görsel Sanatlar, Müzik, Drama gibi dersleri de seçmedikleri görülmüştür. Ancak Spor ve Fiziki Etkinlikler dersinin de çok seçilen dersler arasında yer alması dikkate değer bir durumdur.

“Seçmeli derslere öğrenciler alınırken ön değerlendirme yapılmalıdır.” ifadesine ilişkin veli görüşleri analiz edildiğinde, bu ifadede araştırmaya katılan velilerin %58’inin “Evet”, %14’ünün “Kısmen” ve %28’inin de “Hayır” seçeneğini işaretledikleri belirlenmiştir. Bu sonuçlara göre velilerin seçmeli derslerin seçilmeden önce öğrencilerin ön değerlendirmeye tabi tutulması görüşünde oldukları söylenebilir.

“Seçmeli dersler, zorunlu derslerdeki başarıyı olumlu etkilemektedir.” ifadesine ilişkin veli görüşleri analiz edildiğinde, bu ifadede araştırmaya katılan velilerin %52’sinin “Evet”, %40’ünün “Kısmen” ve %8’inin de “Hayır” seçeneğini işaretledikleri belirlenmiştir. Bu sonuçlara göre velilerin seçmeli derslerin, zorunlu derslerdeki başarıyı olumlu yönde etkilediği görüşünde oldukları söylenebilir.

“Seçmeli dersler günlük hayatta işe yarayabilecek pratik bilgi ve beceriler kazandırmaktadır.” ifadesine ilişkin veli görüşleri analiz edildiğinde, bu ifadede araştırmaya katılan velilerin %40’ünün “Evet”, %40’ünün “Kısmen” ve %20’sinin de “Hayır” seçeneğini işaretledikleri belirlenmiştir. Bu sonuçlara göre velilerin seçmeli derslerin günlük hayatta işe yarayabilecek pratik bilgi ve beceriler kazandırdığı görüşünde oldukları söylenebilir.

“Seçmeli derslerde kullanılacak yazılı kaynaklar yetersizdir.” ifadesine ilişkin veli görüşleri analiz edildiğinde, bu ifadede araştırmaya katılan velilerin %40’sinin “Evet”, %40’inin “Kısmen” ve %20’sinin da “Hayır” seçeneğini işaretledikleri belirlenmiştir. Bu sonuçlara göre velilerin seçmeli derslerde kullanılan veya kullanılacak yazılı kaynakları yeterli bulmadıkları söylenebilir.

Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular

Velilerin, öğrencilerini yönlendirdikleri seçmeli dersleri tercih etme sebeplerine ilişkin sorulan açık uçlu soruya verdikleri cevaplar aşağıdaki şekilde sınıflandırılmıştır:

- Kur’an-ı Kerim:
  - Kur’an-ı Kerim’i doğru okumak
  - Kur’an-ı Kerim’in anlamını fark etmek
  - Kur’an-ı Kerim’i tecvide uygun, güzel makamla okumak
- Hz. Muhammed’in Hayatı
  - Peygamberimizin hayatı hakkında doğru bilgi edinmek
  - Peygamberimizin hayatını öğrenerek günlük yaşamda kullanmak
- Temel Dini Bilgiler
  - İslamiyet’i öğrenmek
  - Öğrendiği dini bilgileri uygulamak
- Yabancı Dil (İngilizce)
  - İkinci bir dil öğrenmek
  - Günümüzde İngilizce öğrenmenin ihtiyaç haline gelmesi

- Yabancı Dil öğrenmeye öğrencinin istekli olması
- Zorunlu Yabancı Dil dersindeki başarıyı arttırmak
- Bilim Uygulamaları
  - Öğrencinin bilime meraklı olması
  - Zorunlu derslerdeki başarıyı arttırmak
- Matematik Uygulamaları
  - Öğrencinin matematik kaygı ve korkusunu yenmesi
  - Zorunlu Matematik dersindeki başarıyı arttırmak
- Spor ve Fiziki Etkinlikler
  - Öğrencinin ilgili ve yetenekli olması
  - Beden Eğitimi ders saatinin yetersiz olması
- Zeka Oyunları
  - Öğrencinin ilgili ve yetenekli olması
  - Matematik başarısını arttırmak
- Bilişim Teknolojileri ve Yazılım
  - Bilgisayarı daha verimli kullanmak
  - Gelecekte seçeceği mesleğe zemin oluşturmak
  - Öğrencinin ilgili ve yetenekli olması

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Seçmeli ders tercihleri incelendiğinde en çok seçilen dersin Matematik Uygulamaları dersi olduğu görülmektedir. PISA (Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı) 2003’de, Türk öğrenciler matematik alanında sondan 2. sırada yer alarak, diğer ülkelere göre başarısız olmuşlardır (Berberoğlu, 2007). Her ne kadar bir sonraki PISA olan PISA 2009’da bu durum nispeten biraz daha iyi hale getirilmiş olsa da, yine de PISA benzeri diğer ulusal ve uluslararası düzeyde yapılan sınavların sonuçları ve ilgili bilimsel araştırma çalışmaları; ilköğretim düzeyindeki öğrencilerin, özellikle matematik alanında yeterince başarılı olmadıklarını göstermektedir. Betz (1978)’ e göre yaşanan hızlı teknolojik ve bilimsel gelişmeler ışığı altında, matematik öğretimi ve matematik becerilerinin kazanılması eskisinden daha da önemli bir hale gelmiştir. Zira matematik, hızla gelişmeye devam eden dünyanın düzen ve organizasyonu anlamak ve onu kendine uyumlu hale getirebilmek için öğrenilmesi gereken en güçlü araçtır. Bugün öğrencilerin, tüm eğitim hayatı boyunca sağlayacakları okul başarısında ve meslek seçimlerinde nasıl bir tercihte bulunacağı gibi oldukça kritik konuların tespitinde, matematik başarı düzeyi çok büyük öneme sahip olmaya devam etmektedir. Tüm bu sebeplerden dolayıdır ki, matematik başarısının önündeki engelleri bilmek ve onları kaldırmak, başarılı bir öğrenim hayatı ve iyi bir kariyer için büyük öneme sahip olmaktadır. Bu bahsi geçen başarı engellerinin başında da hiç kuşkusuz matematik kaygısı gelmektedir (Akt.: Keçeci, 2011). Bu doğrultuda Matematik Uygulamaları dersinin neden en çok tercih edilen ders olduğu açıktır. Bu dersin öğretim programı hazırlanırken de öğrencilerin matematiği sevmesi ve matematik kaygısını en aza indirmenin ön planda tutulmaya çalışıldığı görülmektedir.

Tercih sıralamasında ikinci sırada Kur’an-ı Kerim dersi yer almıştır. Türkiye’de 2012 yılı öncesinde Kur’an-ı Kerim’i öğrenciler Kur’an kurslarına veya camilerde açılan kurslara tatillerde katılarak öğrenmeye çalışmaktaydılar. Kurslarda veya gönüllü öğreticilerce verilen dersin yeterliliği tartışılır bir

niteliktedir. 2012-2013 yılında başlanan seçmeli ders uygulaması ile Kur'an-ı Kerim 5. Sınıflardan başlamak üzere seçmeli ders olarak okutulmaya başlanmıştır. Kur'an-ı Kerim dersi yanında Hz. Muhammed'in Hayatı ve Temel Dini Bilgiler derslerinin de en çok tercih edilen dersler arasında yer alması öğrenci ve velilerin akademik başarı yanında dini eğitimin de okullarda düzenli ve planlı olarak yapılması taraftarı olduklarını göstermektedir. Okullarda yapılacak dini eğitim daha bilinçli, düzenli olabilecek, ahlak ve değer eğitimi açısından olumlu sonuçlar meydana getirebilecektir.

Görsel Sanatlar, Müzik, Drama gibi derslerin tercih edilmeyen dersler arasında yer alması öğrencinin ilgi ve yeteneklerinin değil, akademik başarı kaygısının ön planda olduğunu düşündürmektedir. Bu konu ile ilgili olarak veli ve öğrenci görüşlerine bakıldığında öğrenciler seçmeli derslerin güzel sanatlar veya sporla ilgili olması gerektiğini düşünürken, veliler seçmeli derslerin zorunlu dersleri destekleyen dersler olması gerektiği görüşündedirler. Velilerin bu görüşü, sınavlarda öğrencilerin zorunlu derslerden elde ettiği kazanımlarla karşı karşıya geleceği düşüncesi ve akademik başarı kaygısı olduğu söylenebilir.

Öğrencilerin seçmeli dersleri tercih etme nedenlerine bakıldığında, öğrenci görüşlerine göre, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda seçim yaptıkları belirlenirken veli görüşlerinde ise, özellikle Matematik Uygulamaları ve Yabancı Dil derslerinde, zorunlu derslerin başarısına getireceği katkının tercih nedeni olduğu görülmüştür. Veli görüşlerine göre diğer derslerde de dini eğitimin gerekliliği tercih nedeni olarak belirlenmiştir.

Öğrencilerin seçmeli ders tercihini genellikle kendi ilgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda yaptıkları belirlenirken aynı zamanda anne-babanın, tercihleri belirgin ölçüde etkiledikleri görülmüştür. Bu sonuç, Öztürk, H. ve B. Yılmaz (2012) tarafından yapılan bir araştırma sonuçları ile örtüşmektedir. Öztürk, H. ve B. Yılmaz (2012), taşrada genellikle velilerin kendi sosyokültürel değerleri ışığında çocuğuna danışmadan dersleri seçtirdiklerini, şehir merkezinde ise velilerin ders seçiminde etkisi olmakla birlikte taşradaki okullara oranla öğrencilerin iradesinin daha fazla dikkate alındığını belirtmişlerdir. Ayrıca seçmeli dersleri açmanın ikinci aşamasının, en az 10 öğrencinin bir ders için başvurmuş olmasının gerektiği, sayının yetersiz olması durumunda veya o dersi okutacak öğretmenin bulunmaması durumunda dersin açılmadığı belirlenmiştir. Bu duruma çözüm getirilebilmesi bakımından EARGED (2008) tarafından seçmeli dersleri verebilecek öğretmenlere, ilgili derse yönelik kurs verilerek sertifika verilmesi önerilmiştir.

Öğrenciler ve veliler, seçmeli derslerin seçilme sürecinde derslere ilişkin verilen bilgilerin yeterli olmadığı görüşündedirler. Demir ve Ok, (1996)' göre, seçmeli ders sistemi uygulamasında bazı sorunlarda yaşanabilmektedir. Öğrenciler, seçmeli ders uygulamasında, bilgi eksikliğinden şikâyet etmektedirler. Bilgilendirmenin zamanında ve yeterince yapılamamaktadır. Seçmeli ders seçiminde yığılmalar ortaya çıkabilmektedir. Dolayısıyla her öğrenci istediği dersi seçemeye bilmektedir (Akt.:Demir, 1996). Ülgen(1992)'e göre, öğrencinin kendi tercihi esas olmakla birlikte seçenekler ve öğrencinin yapabileceği faaliyetler konusunda rehberlik uzmanı ve sınıf öğretmeni her ders yılı başında öğrenci ve öğrenci velisi ile bir toplantı yapmalıdır. Bu toplantıda öğrencinin, çevresindeki meslek alanlarını ve kendi ilgi-yeteneklerini tanımları için nasıl bir inceleme ortamı yaratılacağı açıklanmalı; velinin bu karara katılması sağlanmalıdır. Milli Eğitim Bakanlığı'nın internet adresinde 2013 yılından itibaren seçmeli derslerin tanıtıcı filmlerine yer verilmiştir. Filmler izlendiğinde ders tanıtımlarının oldukça özenli hazırlandığı görülmüştür. Ancak öğrenci ve velilerine yönelik okul idaresi, rehber öğretmen, sınıf öğretmeni gibi kaynak kişiler tarafından yüz yüze bilgilendirme ve bilinçlendirme etkinliklerinin yapılması bu konuda kişileri daha iyi aydınlatabilecek ve verimli kararlar almaya yönlendirici olabilecektir.

Öğrenciler ve velilerin seçmeli dersler için ayrılan dersliklerin ve ilgili araç-gereçlerin ayrıca öğrencilerin ulaşabileceği ders ile ilgili yazılı kaynakların yeterli olmadığı görüşünde oldukları görülmüştür. 4+4+4 eğitim sistemi pek çok değişikliğin yanında sıkıntıları da beraberinde getirmiştir. Bu sıkıntıların en başında da okul binaların yetersizliği yer almaktadır. Öğrenci sayısına oranla derslik sayısı zaten yeterli olmayan okullarımızda her 10 öğrencinin seçeceği bir seçmeli ders için gereken derslik ihtiyacını karşılamak ve o derslikleri ilgili seçmeli ders doğrultusunda donatmak okul idarecilerinin

olağanüstü güçlerine kalmış bir durumdur. Milli Eğitim Bakanlığı bu sorunu çözmek amacı ile okul binalarını ilkokul ve ortaokul olarak ayırma çalışmaları yapmaktadır. Bu çözümde farklı sorunları beraberinde getirmektedir.

Derslerin işlenişi ile ilgili olarak veliler derslerde daha çok teorik bilgiye yer verildiği, uygulamaya yönelik etkinliklerin yeterli olmadığı görüşündedirler. Aynı zamanda veliler, seçmeli derslerde öğretmenlerin zorunlu dersleri tamamlama etkinliklerine yöneldikleri görüşündedirler. Seçmeli dersler uygulaması yeni bir uygulamadır. Bu derslere ilişkin öğretim programları da yenidir. Bu nedenle dersleri verecek olan öğretmenlere, program ve öğretim boyutu ile ilgili olarak hizmet içi seminer veya kurslar verilerek öğretimin daha verimli olması sağlanabilir.

Seçmeli derslerin gelecekte seçilecek mesleğe zemin oluşturması konusunda velilerin kararsız oldukları söylenebilir. Seçilen derslere bakıldığında birbirinden bağımsız dersler olduğu görülmektedir. Örneğin, Kur'an-ı Kerim, Matematik Uygulamaları, Spor ve Fiziki Etkinlikler ile Yabancı Dil derslerini seçen bir öğrencinin bu dersleri alarak hangi mesleğe zemin oluşturacağı tartışılabilir bir durumdur. Bu sebeple seçilecek derslerin liselerdeki alan seçimine benzer olarak veya Gardner'in "Çoklu Zeka Kuramına göre gruplandırılması uygun olabilecektir.

Veliler, öğrencilerin seçmeli dersleri zorunlu dersler kadar ciddiye almadıkları ve yeterince önemsemedikleri görüşündedirler. Bunun nedeni de seçmeli derslerin özünde öğrencinin ilgi, istek ve yeteneğine uygun olarak kendi seçtiği ders ile zaten ilgileneceği düşüncesi ile notla değerlendirmeye tabi tutulmamasıdır. Zorunlu derslerde öğrenciler başarı ortalamasını yüksek tutmak gayesi ile kendileri veya anne-baba zorlaması ile çalışma gereği duymaktadır. Ancak seçmeli derslerde not kaygısının olmaması bazı öğrencilerde derse yeterince önem vermeme ile sonuçlanabilmektedir.

Veliler, seçmeli dersler seçilirken öğrencilerin ön değerlendirmeye tabi tutulması gerektiği görüşündedirler. Öğrenciler genel olarak ilgi ve yeteneklerini tam anlamıyla keşfetmiş olmayabilirler. Gelecekte seçeceği mesleği henüz belirlememiş olabilirler hatta gideceği lise hakkında bile henüz bir karar vermemiş olabilirler. Bu nedenlerle öğrencilere ilgi alanlarını keşfetmeleri, güçlü veya zayıf yönlerini fark etmelerine yardımcı olacak bir ön değerlendirme yapılması öğrencilerin seçmeli dersler konusunda daha sağlıklı kararlar vermelerine yardımcı olacaktır.

Öğrenciler seçmeli derslerin olduğu günlerde daha fazla yorulduklarını ifade ederken aynı zamanda o günlerde okula gitmeyi daha fazla istediklerini belirtmişler. Derslerin, öğrencinin ilgisine yönelik olduğu, bireyin yeteneklerini ortaya koymasına yardımcı olduğu, öğrencinin bireysel farklılığını desteklediği ve özgüveni arttırdığı aynı zamanda da okula olan ilgiyi arttırdığı düşüncesi, veli ve öğrencilerin ortak görüşü olmuştur. Ayrıca veliler ve öğrenciler seçmeli derslerin, arkadaş ilişkilerine ve zorunlu derslerdeki başarıya olumlu katkıda bulunduğu görüşündedirler.

Araştırma sonuçlarından hareketle şu öneriler getirilebilir:

- Seçmeli derslerin seçilme aşamasında öğrencilere ve velilere yönelik bilgilendirici seminerler düzenlenebilir. Ayrıca bu çalışmalar yıl içinde de farklı kaynak kişilerce tekrarlanarak öğrenci ve velilerin daha sağlıklı seçimler yapmasına olanak sağlanabilir. Aynı zamanda sınıf öğretmenlerince rehberlik ve yönlendirme derslerinde konu ile ilgili bilinçlendirme etkinliklerine yer verilmesi faydalı olabilecektir.
- Öğretmenler için seçmeli ders uygulaması ve ilgili derslere ilişkin hizmet içi kurs ve seminerler verilebilir.
- Görsel Sanatlar, Müzik, Drama, Halk Kültürü, Hukuk ve Adalet gibi seçmeli derslerin tercih edilen dersler arasında yer almaması dikkat çekicidir. Öğrencilerin ve velilerin güzel sanatlarla ilgili bilgilendirmeye ihtiyaç duyduğu ve bu konuda bilinçlendirme çalışmalarının yapılması gerektiği söylenebilir.
- Öğrencileri seçeceği mesleğe yönelik bilgilendirme çalışmalarının yanında seçeceği derslerin mesleklerle ilişkileri hakkında bilinçlendirme çalışmaları yapılabilir.

- Seçmeli dersler alınırken bir ön değerlendirme yapılarak öğrencilerin ilgi ve yeteneklerini fark ederek ders seçimine yönelmeleri sağlanabilir.
- Seçmeli dersler de zorunlu derslerde olduğu gibi notla değerlendirilerek öğrencilerin bu derslere daha fazla önem vermesi sağlanabilir. Böylece öğrenci dersi zorunlu derste başarıyı artırma amacından bağımsız olarak seçmek durumunda olacaktır.
- Seçmeli derslerde teorik bilgi ile yetinilmeyip uygulamaya yönelik etkinliklerin yer aldığı kılavuz kitaplar hazırlanarak öğretmenlerin bu dersleri daha etkili işlemesi sağlanabilir.
- Seçmeli dersler aracılığı ile öğrencilerin ilgilendikleri alanda uzmanlaşmalarını sağlayabilmek ve seçeceği mesleğe zemin oluşturması sağlamak isteniyorsa, seçilecek derslerin liselerdeki alan seçimine benzer olarak veya Gardner'in "Çoklu Zeka Kuramına göre gruplandırılması uygun olabilecektir. Öğrenci tercih yaparken her alandan veya gruptan birer tane ders değil de seçtiği alan veya gruptaki bütün dersleri almak durumunda olacağından o alanda uzmanlaşma ve mesleğe yönelme sağlanabilecektir.
- 5. Sınıfta seçilen derslerin her yıl farklılaşması yerine 6.,7. ve 8. sınıfta da seçilmesi süreklilik ilkesi ile bağlantılı olarak öğrenmede kalıcılığı sağlayacaktır.
- Seçmeli dersler öğrenci kulüplerine dönüştürülerek ortak projeler üretilmesi sağlanabilir.
- Her bir seçmeli ders uygulamasının farklı değişkenler doğrultusunda değerlendirme çalışmalarının yapılması uygulamaların verimliliği açısından faydalı olabilecektir.
- Seçmeli derslerle ilgili yazılı kaynakların artırılması derslerin işlenişini, öğrencilerin kaynaklara ulaşmasını kolaylaştıracaktır.
- Okul binalarının ve dersliklerinin, öğrenme-öğretme ortamının seçmeli derslere uygun olarak düzenlenmesi gerekmektedir.

Extended Abstract

Introduction

It is required to educate the individuals not as informed ones on an area but also as multifaceted individuals equipped with many skills to adapt themselves to rapid developments of our society as a result of fast technological developments (Varış, 1996). According to Beauchamp (1981) one of the most important rules of training individuals is forming the programs around a concrete structure. The satisfaction of students' need and interests is possible by providing flexibility in the program. The most important reflection of flexibility in the program shows itself in elective courses (Cite in: Demir& Ok, 1996:121).

Elementary education is the basic level of the education and a level where basic skills and qualifications have been gained by the individuals in the frame of education. Orientation of the students according to their skills and interests is important at this level. The aim of application of elective courses which exist from the acceptance of individualistic differences is to provide the development of children according to their skills and interests. Also, elective course application is important in the context of featuring individualism in education (ERRD,2008: 1).

When relevant literature is examined, it has been seen that the researches on the applications in elementary and secondary schools have been limited. It has been also observed that the existent studies have been generally on the evaluation of curriculum or elective course application in universities. It is thought that the evaluation of elective courses in elementary and secondary education will contribute to literature in the frame of several variables. It is also thought that the research results will be effective in the decisions about elective courses and will be a source for the researches to be made about elective courses in the future.

Since 2013-2014 semester year, the elective courses taking place in weekly course timesheet which are being applied with 28.05.2013 dated and 22 numbered decision of Board of Education by levels to be applied starting from 5th and 6th grades are given as: Kur'an-ı Kerim; Life of Hz. Muhammed; Basic Religious Knowledge; Reading skills; Writing skills; Living Languages and Dialects (Adıgece and Abkhasian); Living Languages and Dialects (Kurmançi and Zazaki); Foreign Languages (German, Arabic, French, English, others); Science Applications; ICT and Software; Mathematical Applications; Visual Arts; Music; Sports and Physical Activities; Public Culture; Law and Justice.

The aim of this research is to determine the ideas of 5th grade students and parents related to elective courses, to determine the most preferred courses and its reasons, to determine the elements affecting the student and to present solution proposals by determining the problems faced in election and teaching process.

In our research, the problem "What are the ideas of secondary school students and parents related to election and teaching process of elective courses?" will be tried to solve by separating it to sub levels as seen below:

Sub problems

1. What are the most preferred courses in 2012–2013 semester years?
2. What are the opinions of the students about the reasons of elected courses?
3. What are student opinions on the individuals who have been effective on the preference of elective courses?
4. What are student opinions about the applications during the course and selecting the course?

5. What are parent opinions about the applications during the course and selecting the course?
6. What are parent opinions about the reason of preferring the elective courses?

Method

Research model, participants, and data collection instruments and data analysis take place in this part of the research.

Research Design

This research has been a descriptive study and has been realized by using survey model. Survey model is a research approach aiming at description of a present or a past situation in the way that is existent (Karasar, 1998: 77).

Participants

The participants of the research include 5th grade students and parents. 200 students and 50 parents, 250 in total, as participants who have been determined as unbiased from 5th grade students who are being educated at secondary schools in Yozgat Center and Ankara Keçiören Province by random method took place in the research. The research has been carried out in 2012-2013 semester year.

Instrument

Questionnaire forms which have been established from semi-structured questions have been used in the research. The questionnaire forms have been developed by the researcher by benefiting a study named as "Research on Evaluation of Elective Courses Election Criteria" research which has been realized by MoNE Educational Research and Development Directorate in 2008. While the questionnaire is being developed, firstly literature survey has been made and item pool has been formed, and questionnaire items have been prepared from this pool. The questionnaire draft has been presented to the opinions of three experts to provide the validity of content. Required corrections have been made according to the feedback taken from experts, pilot application has been made with 80 students and parents who have been except the sample. After the application, the required corrections have been made and final version has been formed.

Application

The researcher went to schools for the research application, student questionnaire forms have been applied one by one by the researcher in the periods when the school management accepted as relevant. Parent questionnaire forms have been sent to the same students' parents by the way of students. Parent questionnaires have been collected by the teachers. The required analysis has been realized on parent and student questionnaires.

Data Analysis

In data analysis, frequency and percentage calculations have been used, they have been analyzed by descriptive analysis. A content analysis has been made for open-ended questions taking place in the questionnaire. The data which has been collected in the frame of the research has been commented on.

Results

When elective course preferences have been examined, it has been determined that the most preferred one has been Mathematical Applications, the second one has been Kur'an-ı Kerim. Courses such as Fine Arts, Music, and Drama are the ones which are not preferred. When the student and parent opinions have been examined on these courses, whereas the students think that the elective courses should be fine arts or sports the parents think that the elective courses should be the ones which support compulsory courses.

The students stated that they elected the elective courses in the direction of their skills and abilities. The parents mentioned that Mathematical Applications and Foreign Languages would contribute to compulsory courses as success and this was the reason of their preference. As they thought that religious education is an obligation, they preferred religion in other courses.

While it is determined that the students made their preference according to their skills and interests, it has also been observed that father-mother affected their preferences.

The students and the parents think that the information related to elective courses during election process is not enough.

The students and parents also think that the equipment, classroom and resources for elective courses are not adequate.

The parents have an opinion that theoretical information is given more in the courses related to the process of the courses, the applications are not enough, and the teachers are inclined to completing the compulsory course activities.

It has been determined that the parents are indecisive about the elective courses' forming a basis for the profession which will be preferred by the students in the future and the students do not give much importance to the elective courses than the compulsory courses.

The parents think that the students should be pre-evaluated before electing elective courses.

Whereas the students state that they get more tired the days which they have elective courses, they also state that they want to go to school more on these days.

It has been a common idea by the students and parents that the courses are related to the interests of the students, they helped the students' show their individual skills, they supported the students' individual differences and increased self-confidence, at the same time increased interest to school, it contributed to friendship relations and success in compulsory courses.

Discussion, Conclusion & Implementation

The most preferred course is Mathematical Applications. In PISA 2003, Turkish students have been in the last 2 countries in Mathematics and been unsuccessful when compared with other students (Berberoğlu, 2007). Although this situation became better in PISA 2009, IPSA and results of other international exams and related scientific studies indicate that the students are not successful on Mathematics (Cite in: Keçeci, 2011). In this direction, it is clear that why Mathematics course is the most elected course. It is observed that while preparing Mathematics curriculum it has been tried to make the students love this course and decrease their anxiety on the course.

Kur'an-ı Kerim course takes the second place in the ranking. At the same time, Hz. Muhammed's Life and Basic Religious Information take place in the most preferred courses, this situation indicate that the students and the parents give importance to religious education in a planned and regular way in addition to academic success.

As Fine Arts, Music, Drama do not take place in the most preferred courses, it can be thought that the students have the anxiety of academic success more than their interests and skills.

While it has been determined that the students make their elective course preferences generally according to their interest, demand and skills, at the same time the preference of mother and father have also been effective. This result coincides with a research made by Öztürk, & Yılmaz (2012). Öztürk, & Yılmaz (2012) state that whereas the parents elected the courses without any information of the student under their socio cultural values in rural areas, in urban areas the parents state their preference but the students' opinions have been more effective in the election more than the rural areas.

The students and the parents think that the information given at the election of elective courses is not enough. According to Demir & Ok, (1996) the students complain about lack of information in elective course application. Informing has not been made on time and adequately, the student cannot elect the course he wants (Cite in: Demir, 1996). According to Ülgen(1992), guidance teacher and course teachers should organize a meeting on the alternatives and the activities that the student can make in relationship with the preference of the student with the students and parents at the beginning of every semester. Informative videos related to elective courses take place in website of ministry of National Education since 2013. It is observed that course explanations have been prepared very carefully when the videos have been watched.

The classrooms, materials and resources for the elective courses are inadequate according to the opinions of students and the parents. To equip a school according to the related elective courses and to meet the classroom needs for these elective courses at schools which require a classroom for 10 students for every elective course whose classroom number is inadequate even for the number of the students being educated at this school requires an extraordinary power of the managers. Ministry of National Education realizes studies of separating elementary and secondary school buildings to solve this problem. This solution also brings new problems.

It can be told that the parents are indecisive on the elective courses' leading up to the profession which the students will prefer. It is seen that the elective courses are from each other. For example; the situation of a student who prefers Kur'an-ı Kerim, Mathematical Applications, Sports and Physical Activities and Foreign Languages as elective courses is discussable when they are questioned which profession they will lead up the students.

The parents think that the students do not care about the elective courses as compulsory courses. The reason of this is that the student is not subjected to grade as it is thought that he will be interested with the course as he elected it according to his interest and skills. As there is not a grade concern in elective courses, the students do not give enough importance to these courses.

The parents think that the students should be pre-evaluated while electing these elective courses. Making an evaluation to help them realize their weak and strong characteristics and discover their interest areas will help them make healthy preferences.

These proposals can be made relevant to the research results:

- Informative seminars can be organized for students and parents in the process of electing elective courses. Also the students and the parents can be given opportunity of making healthier preferences by reviewing these studies by different people and resources.
- In-service courses and seminars can be given related to elective course application and courses for the teachers.
- The orientation of students can be provided by realizing their interests and skills by making a pre-evaluation while taking elective courses.
- The elective courses should be evaluated by grades and by this way the students can give more importance to these courses.

- Grouping of elective courses similar to the area selection in high schools or Gardner's "Multiple Intelligence Theory" will be relevant with the aim of providing a basis for their professions in future and specializing on an area they have been interested in by the way of elective courses. While making a preference as the student will have to take all courses related to his area not only one course from every area or a group, specializing and orientation to a profession will be provided.
- Instead of changing the elective course which has been elected in 5th year, electing it in 6th, 7th and 8th grades will provide orientation to a profession with sustainability principle.
- It is required to organize the school buildings and classrooms, teaching-learning environments relevant to elective courses and to increase the written resources.

Kaynakça

- Altun, A. (2009). Eğitim bilim açısından seçmeli medya okuryazarlığı dersi programına eleştirel bir yaklaşım. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 10(3), 97-109.
- Coşkun, M. (2012). Türk eğitim sisteminin sorunlarının teşhisinde yapılan bazı hatalar: yanlış veriler, faydasız mukayeseler ve bağımsız doğrular. *Yüksek Öğretim Dergisi*, 2(3),121-126.
- Demir, A. (1996). Üniversitedeki seçmeli ders uygulamasının öğrenciler ve öğretim üyelerince değerlendirilmesi. *Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 7(2), 24-31.
- Demir, A.& Ok, A. (1996). Orta doğu teknik üniversitesindeki öğretim üye ve öğrencilerinin seçmeli dersler hakkındaki görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*,12, 121-125.
- Devlet Planlama Teşkilatı .(2011). *Bilgi toplumu istatistikleri*. Retrieved January 15, 2013, from <http://www.bilgitoplumu.gov.tr> .
- Durdukoca, Ş.F.& Arıbaş, S. (2011). İlköğretim seçmeli bilişim teknolojileri dersi 5. basamak öğretim programının öğretmen görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi (Malatya ili örneği). *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*. 8(1), 140-168
- Dündar, S. (2008). Ders Seçiminde Analitik Hiyerarşi Proses Uygulaması. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 13(2), 217-226.
- Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı. (2008). *Seçmeli derslerin seçim kriterlerinin değerlendirilmesi araştırması*. Retrieved January 10, 2013, from <http://egitek.meb.gov.tr/>.
- Eke, C. (2013). "Seçmeli bilim uygulamaları dersinin fen bilimlerinin öğretimi açısından önemi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2 (2),182-188.
- Karasar, N.(1998). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Keçeci, T. (2011). *Matematik kaygısı ve korkusu ile mücadele yolları*. Retrieved March 17, 2013, from <http://www.iconte.org/FileUpload/ks59689/File/012.pdf>
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2012). *Ortaokul ve imam hatip ortaokulu bilim uygulamaları dersi (5, 6, 7 ve 8. sınıflar) öğretim programı*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2012). *Ortaokul ve imam hatip ortaokulu bilişim teknolojileri ve yazılım dersi (5, 6, 7 ve 8. sınıflar) öğretim programı*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2012). *Ortaokul ve imam hatip ortaokulu Hz. Muhammed'in hayatı dersi (5, 6, 7 ve 8. sınıflar) öğretim programı*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2012). *Ortaokul ve imam hatip ortaokulu Kur'an-ı Kerim dersi (5, 6, 7 ve 8. sınıflar) öğretim programı*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.

- Milli Eğitim Bakanlığı. (2012). *Ortaokul ve imam hatip ortaokulu matematik uygulamaları dersi (5, 6, 7 ve 8. sınıflar) öğretim programı*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2012). *Ortaokul ve imam hatip ortaokulu spor ve fiziki etkinlikler dersi (5, 6, 7 ve 8. sınıflar) öğretim programı*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2012). *Ortaokul ve imam hatip ortaokulu temel dini bilgiler dersi (5, 6, 7 ve 8. sınıflar) öğretim programı*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2013). *Ortaokul ve imam hatip ortaokulu zeka oyunları dersi (5, 6, 7 ve 8. sınıflar) öğretim programı*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Öztürk, H.& Yılmaz, B. (2011). Bilişim teknolojileri ve yazılım dersinin seçmeli statüsünün dersin pedagojik değerine yansımalarının öğretmen bakış açısı ile değerlendirilmesi. *Ege Eğitim Dergisi*, 2(12), 63-82.
- Tüfekçi, S. (2005). *Beyin temelli öğrenmenin erişkiye, kalıcılığa, tutuma ve öğrenme sürecine etkisi*. Unpublished doctorate dissertation, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Ülgen, G. (1992). *İlköğretim okullarının 6, 7, 8. sınıflarında seçmeli dersler*. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 8, 107-114
- Yıldırım, K. (2010). *Nitel araştırmalarda niteliği artırma*. Retrieved February 21, 2013, from <http://ilkogretim-online.org.tr>